

Proč je žluté Mexiko a modrá noc

A7B33DIF 2025

Jan Švamberg

svambja2@fel.cvut.cz

Úvod

Barevná světla jsou ve snímcích filmů jako je Blade Runner 2049 nepopíratelně poutavá a okamžitě dokážou pozorovatele uvést do scény, ať už se jedná o neonová metropole nebo oranžové pouště, ale proč tomu tak je?

Obsah

Barva

To jakou má snímek barvu je snad první věc, co většina pozorovatelů zaznamená a proto se již přes sto let využívá k budování očekávání a uvádění pozorovatele do scény. Tento proces je postaven na asociacích a spočívá ve dvou fázích.

První fáze je samotná asociace dané barvy nebo barevného schéma s určitým typem scény, například žluté s Mexikem, jak tomu je v seriálu Breaking Bad, tak aby si pozorovatel hned při spatření žlutě zabarvené scény řekl „To je Mexiko!“ a druhá fáze spočívá v samotném vzbuzení dojmu použitím dané barvy, v tomto případě žluté ať už se o to Mexiko jedná nebo ne.

Kromě toho se také využívají asociace, které má pozorovatel zažité jako například modré s nocí jak tomu je ve filmu Nosferatu z roku 1922 (přesněji v té verzi, která se mi dostala pod ruku), kde po natáčení zabarvili noční scény na černobílém filmu na modro, tak aby budili dojem, že se odehrávají v noci, přestože některé z nich byly ve skutečnosti natáčeny ve dne. Této technice se přesněji říká „americká noc“ a spočívá právě v tónování snímku natočeného ve dne, tak aby budil dojem noci.

Barvy nicméně neslouží jenom k uvedení do místa a času, ale i k budování očekávání a naladění emocí pozorovatele na to co se v daném snímku děje a pro ilustraci můžeme pokračovat u filmu Nosferatu, kde se červená využívá k zabarvení některých scén spojených s nebezpečím jako například soumraku po kterém začíná být aktivní Nosferatu nebo mucholapky požírající mouchu.

Ve skutečnosti totiž i samotné užití modré pro noc není jenom o asociaci modré s nocí, ale také o vzájemných asociích modré a noci s chladem a melancholií, což slouží ke vzbuzování emocí v pozorovateli. K navýšení tohoto dojmu se také v Nosferatu kontrastují modře zabarvené noční snímky s žlutě zabarvenými denními snímky, což vytváří výrazné přechody.

Odstín, sytost, jas a kontext

Ted' ale narážíme na určitý konflikt a tedy to, že v Breaking Bad značí žlutá Mexiko, zatímco v Nosferatu značí den.

První část vysvětlení toho proč tomu tak je se opět týká vzájemných asociací se žlutou, kdy jak Mexiko tak den jsou typicky brány jako slunečné a teplé.

Druhá část se týká odstínů, jasu a sytosti, kdy není žlutá jako žlutá a v *Breaking Bad* je žlutá spíš tmavá a do oranžova, což zdůrazňuje dusnost a horko Mexika, zatímco žlutá v *Nosferatu* je spíš světlá, což evokuje slunečný den.

A třetí část se týká toho, že se tvůrci *Breaking Bad* nemuseli tolik starat o odlišení dne od noci, protože se od roku 1922 podstatně zjednodušilo natáčení v noci a tak se nemuseli spoléhat na kontrast žluté s modrou pro den a noc a mohli místo toho využít žlutou pro odlišení Mexika od USA, tedy jednoho centra děje od druhého, což je v určitém smyslu analogické k odlišování dne od noci v *Nosferatu*.

Pro shrnutí je tedy význam barvy ve skutečnosti závislý i na kontextu díla, ve kterém se nachází a jejím odstínu, sytosti a jasu. Tvůrci se rozhodují pro co použijí jakou barvu s ohledem na technologická omezení a jejich stylistické a narativní záměry.

Závěr

Hraním na asociace a očekávání pozorovatele pomocí záměrného zabarvení snímku se dá v pozorovateli evokovat všelijaký dojem z fotografie ještě předtím než má šanci si uvědomit co ve skutečnosti zachycuje.

Tento dojem může být cokoliv od iluze o tom kde a kdy se scéna odehrává jako v případě žlutého Mexika a modré noci až po emoci jako je například znepokojení či strach při užití červené pro nebezpečí.

A aby toho nebylo málo tak tvůrci dokonce sami vytvářejí tyto asociace a očekávání ve svém publiku konzistentním užíváním specifických barev pro specifické účely, čímž ve svém publiku kultivují chápání jazyka barev unikátního ať už pro dané dílo nebo jejich tvorbu obecně.